

2004. évi LXVII. törvény

a Tisza-völgy árvízi biztonságának növelését, valamint az érintett térség terület-és vidékfejlesztését szolgáló program (a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése) közérdekűségéről és megvalósításáról

A Tisza-völgy árvízi biztonságának a mentesített árterek részleges reaktiválására alapozott növelése, valamint a hátrányos helyzetű térség megtartóképességének, lakossága, illetve települései életkörülményeinek a közösségi politikákkal összhangban történő javítása, a veszélyeztetettségnek megfelelő területhasználatra és tájgazdálkodásra alapozott, a fenntartható regionális fejlesztésre irányuló célkitűzéseinek megvalósítása, az árvízi biztonság és az árvizekkel való gazdálkodás feltételei megteremtése, a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése érdekében az Országgyűlés a következő törvényt alkotja:

I. Fejezet

Általános rendelkezések

1. § (1) A vizek kártételei elleni védelem érdekében a vízkár-elhárítási tevékenység tervezése, szabályozása, szervezése, irányítása, ellenőrzése, a kiemelten közcélú védőművek építése, fejlesztése, fenntartása, üzemeltetése, valamint a helyi közfeladatokat meghaladó védekezés az állam feladata. A térségi árvízvédelmi biztonság megteremtése és fejlesztése kiemelten fontos közérdekű tevékenység.

(2) A Vásárhelyi-terv továbbfejlesztésében közreműködő egyes szervek és személyek feladataikat az általános szabályok szerint, az e törvényben foglalt eltérésekkel kötelesek ellátni.

(3)

2. § (1) A törvény hatálya a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése (a továbbiakban: VTT), tervezésével, előkészítésével és megvalósításával kapcsolatos feladatokra, valamint tevékenységekre terjed ki.

(2) A Tisza-völgy árvízi biztonságának növelése kapcsán a következő alapelvek érvényesülnek:

a) a Tisza folyó mértékadó meg nem haladó árvizeit elsősorban a mértékadó védképességűre kiépülő árvízvédelmi töltések közötti nagyvízi mederben kell levezetni, melyben – az ökológiai szempontokra is figyelemmel – az árvízvédelmi szempontok elsőrendű érvényesülése érdekében javítani kell az áramlási, vízszállítási feltételeket;

b) a mértékadó védképességet meghaladó, töltésszakadással, elöntéssel fenyegető árhullámokat hazai területen árapasztással csökkenteni kell;

c) az árvíz szabályozott kivezetését és a folyóba történő szükség szerinti visszavezetését (vagy vízhiányos területre történő átvezetését) szolgáló, műtárgyakból és tározókból álló árapasztó rendszert úgy kell kialakítani és működtetni, hogy az – az árvízvédelmi funkció biztosítása mellett, még a mértékadó árvízszint alatti árhullámok esetében is – hasznosítható legyen az agrár-környezetgazdálkodási, a klímavédelmi és a Tisza-völgy fejlesztésével kapcsolatos programokban előirányzott célok megvalósítása, valamint a természetes élőhelyek fenntartása és gyarapítása során. A tározókban és a hozzájuk kapcsolódó tájgazdálkodási mintaterületeken biztosítani kell – megfelelő vízhozam esetén – az évenkénti, rendszeres sekélyvízű elöntés lehetőségét.

(3) A (2) bekezdésben megfogalmazott alapelveknek megfelelően a VTT keretében a következőket kell megvalósítani:

a) a Tisza-völgy árvízvédelmi műveinek előírás szerinti kiépítését, összhangban a nagyvízi medrek vízszállító képességének növelésével, a lefolyás elősegítését szolgáló beavatkozásokkal, biztosítva a folyók hullámtereinek táj- és földhasználatváltását;

b) a Tisza-völgyben az ártér reaktiválását szabályozott vízkivezetéssel biztosító vízkárelhárítási célú szükségtározókat a belső vízkormányzást és a víz továbbvezetését szolgáló létesítményekkel;

c) a tározók megépítése és a nagyvízi medrek vízszállító képességének növelése által a Tisza teljes hazai szakaszán a rendkívüli árhullámok csúcsvízszintjeinek 1,0 m-rel való csökkentését;

d) a monitoring rendszer és előrejelzés fejlesztését, az árapasztó tározórendszer és a hozzá kapcsolódó tájgazdálkodási vízrendszer üzemrendjének megvalósításhoz igazodó kialakítását;

e) a vízkárelhárítási célú szükségtározók vízállásmentésének megvalósításával összehangolt ütemezésben a kapcsolódó infrastrukturális fejlesztéseket a tájhasználatváltással együtt.

3. § A VTT tervezésével, előkészítésével és megvalósításával kapcsolatos feladatokhoz és tevékenységekhez szükséges pénzeszközökről

a) a központi költségvetésnek az e célra létrehozott fejezeti kezelésű előirányzatából;

b) a nemzeti fejlesztési terv operatív programjai és a nemzeti vidékfejlesztési stratégiai tervet megvalósító nemzeti vidékfejlesztési program keretében az Európai Unió támogatási alapjából pályázati úton elnyerhető pénzeszközökből, valamint az európai uniós támogatások hazai társfinanszírozási keretéből; továbbá

c) a már megkezdett beruházások esetében a költségvetési támogatásból, a Kormány gondoskodik.

3/A. § Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény 9. § (3) bekezdésében foglaltakra tekintettel a vízgazdálkodásért felelős miniszter kezdeményezésére a vízkárelhárítási célú szükségtározóval érintett területeket – az 5. § (1) és a 24. § (2) bekezdése szerint megállapított miniszteri rendelet alapján – az érintett települési önkormányzatoknak a külön jogszabályban meghatározott településrendezési eszközeikben figyelembe kell venniük, és a miniszteri rendelet hatálybalépésétől számított kilenc hónapon belül a településrendezési tervükben, illetve a helyi építési szabályzatukban át kell vezetniük.

4. § A VTT keretében megvalósuló árvízvédelmi célú beavatkozások beruházója a Kormány által rendeletben kijelölt vízügyi igazgatási szerv (a továbbiakban: beruházó), amely szerv a hatósági és az egyéb igazgatási eljárások során jár el.

II. Fejezet

A vízkárelhárítási célú szükségtározó területével érintett földrészletek igénybevétele

5–8. §

9. § (1)–(4)

(5) A beruházó nyilvántartást vezet a vízkárelhárítási célú szükségtározó területéhez tartozó földrészletekről, valamint a földrészletek tulajdonosairól. Az adatkezelés célja az egyszerű térítés, illetve az ingatlan vételárának, valamint a kisajátítás során meghatározott kártalanítási összeg kifizetésének biztosítása.

(6) A vízkárelhárítási célú szükségtározó területéhez tartozó földrészletekre vonatkozó nyilvántartás tartalmazza:

a) a település nevét, az ingatlan fekvését (belterület, külterület megjelölése), a belterületen lévő ingatlannál az utca (tér, krt. stb.) nevét és a házszámot, a helyrajzi számát és területnagyságát,

b) művelési ágát és a művelés alól kivett terület elnevezését,

c) minőségi osztályát, kataszteri tisztajövedelmét.

(7) A beruházó a (6) és (8) bekezdés szerinti adatokat az (5) bekezdésben meghatározott összegek kifizetéséig tartja nyilván.

(8) A földrészlet tulajdonosa vonatkozásában tartalmazza:

a) a természetes személy családi és utónevét, születési családi és utónevét, anyja nevét, születési helyét, évét, lakcímét,

b) jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezet nevét, székhelyét, cégjegyzékszámát, statisztikai számjelét.

(9) Az ingatlanügyi hatóság – a vízkárelhárítási célú szükségtározó jogi jelleg ingatlan-nyilvántartásba történő feljegyzéséről szóló határozattal, illetve a földrészlet tulajdonosában bekövetkező változás esetén a tulajdonjog bejegyző határozattal egyidejűleg – a (6) és (8) bekezdésben meghatározott adatokat a beruházónak megküldi.

(10) A (2) bekezdés szerinti egyszeri térítés mértéke évente növekszik a Központi Statisztikai Hivatal által közölt, a tárgyévre érvényes fogyasztói árindex mértékével.

10. § (1) A VTT vonalas létesítményeinek (tározógát, csatorna) az előzetes vizsgálati eljáráshoz külön jogszabály szerint szükséges dokumentáció, örökségvédelmi hatástanulmány, valamint a területrendezési tervtanulmány alapján 1:10 000 méretarányú helyszínrajzon elfogadott és kijelölt 200 méter szélességű területsávjában a Magyar Államot – más jogosultakat megelőzően – elővásárlási jog illeti meg a nyomvonalon található földrészletek tekintetében.

(2) A megvásárolt földrészlet az állam tulajdonába és a VTT vonalas létesítményeinek építése céljából ellenérték nélkül a területileg illetékes vízügyi igazgatási szerv vagyongazdálkodásába kerül. Az elővásárlási jogot a Magyar Állam nevében a beruházó gyakorolja.

(3) Ha a területet a Magyar Állam adásvétellel vagy földcserével nem szerzi meg, azt ki kell sajátítani. A kisajátítási eljárást a beruházó kérelmére a kisajátításról szóló külön törvény alapján kell lefolytatni.

(4) A terület megszerzése céljából kezdeményezett kisajátítási eljárás közérdeket szolgál. Azt, hogy a cél közérdekű, a kisajátítási eljárás során az erre egyébként hatáskörrel rendelkező szerv nem vizsgálja.

(5)

III. Fejezet

A hatósági eljárás

11. §

12. § A vízügyi hatóság hatósági döntésének kialakítása előtt – a VTT közérdekűségére, a környezet- és természetvédelmi, valamint örökségvédelmi érdekekre, továbbá az árvízi biztonság és a területfejlesztés előre jelzett gazdasági és társadalmi hatására is figyelemmel – az egységes megoldási javaslat kialakítása érdekében folyamatosan konzultál a tervezővel, illetve a beruházóval.

13. § (1) A beruházó köteles – a vízügyi hatóság hatáskörébe tartozó eljárások lefolytatásához a kérelem mellékleteként előírt tartalmú dokumentáció készítésének fázisában – a közművek üzemeltetőitől és az utak kezelőitől előzetes adatszolgáltatást kérni.

(2) Az előzetes adatszolgáltatás keretében a közművek üzemeltetői és az utak kezelői 15 napon belül tájékoztatják a beruházót az üggyel kapcsolatos adatokról, az üggyhez tartozó tervekről, információkról és a vonatkozó jogszabályokról.

14. § (1)

(2) A VTT létesítményeinek megvalósítása érdekében indított környezetvédelmi, vízjogi és építési engedélyezési, valamint vízkárelhárítási célú szükségtározóba sorolási eljárás ügyintézési határidejét az eljáró közigazgatási szerv vezetője nem hosszabbíthatja meg.

(3) A közművek üzemen tartói és az utak kezelői az építésügyi hatóság, valamint a vízügyi hatóság által kitűzött helyszíni szemlén vagy az azt követő tizenöt napon belül kötelesek nyilatkozni arról, hogy az üzembehelyezési engedélynek a külön jogszabályban meghatározott feltételei fennállnak-e.

15. § (1) A környezetvédelmi, a vízjogi valamint az építésügyi engedélyezési eljárás során meghozott határozat bírósági felülvizsgálatára a Pp. XX. fejezetének rendelkezéseit azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy

a) a bíróság a közigazgatási határozat végrehajtását nem függesztheti fel, kivéve egyéb közérdek vagy az ügyfél nyomós érdekének felmerülése esetén;

b) a bíróságnak a keresetlevél beérkezését követő 45 napon belül tárgyalást kell tartania;

c) az első tárgyalás megtartásának nem akadályozó tény, ha a felperes vagy az alperes nem jelenik meg. Ha azonban az első tárgyaláson egyik fél sem jelenik meg – és a tárgyalás távollétükben való megtartását egyik fél sem kérte – az eljárást meg kell szüntetni.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakat megfelelően alkalmazni kell a VTT létesítményeinek üzembe helyezését engedélyező határozat bírósági felülvizsgálatára is.

IV. Fejezet

Közmunka igénybevétele, üzemeltetés, fenntartás

16. § (1) A VTT által érintett területen az országos átlagot meghaladó munkanélküliség csökkentése, a foglalkoztatottság javítása, az esélyegyenlőség és nagyobb szociális biztonság elősegítése érdekében, különösen a szakképzetlen lakosság számára a nagyvízi meder rendezési, helyreállítási, fenntartási, a vízkárelhárítási célú szükségeltározók létesítési és fenntartási feladatait, valamint a települési infrastruktúra-fejlesztési feladatokat a központi közfoglalkoztatáshoz kötődő pályázati lehetőségek igénybevételeivel kell teljesíteni.

(2) Az ártéri gazdálkodással és a vízkárelhárítási célú szükségeltározók létesítésével összefüggő településfejlesztési korlátok ellensúlyozására, a népességmegtartási cél biztosítása érdekében, a természeti területek és a nagyvízi meder használatára vonatkozó rendelkezéseknek megfelelő, az ökoturizmust, a gyep- és erdőgazdálkodást, erdőtelepítést és a lakossági életfeltételeket javító fejlesztési lehetőséget az integrált terület- és vidékfejlesztési programokban rögzítettek szerint kell biztosítani.

17. § (1) A vízkárelhárítási célú szükségeltározók töltő-ürítő és határoló vízgazdálkodási létesítményeinek (így például: zsilipek, töltő-ürítő csatornák, tározó gátak) üzemeltetése és fenntartása állami feladat.

(2) A VTT-ben előírt tájgazdálkodási célú vízhasználatok mentesek – a külön jogszabályokban meghatározott – vízkészletjárulék fizetése alól.

(3) A tározókon belül és az azokhoz közvetlenül kapcsolódó tájgazdálkodási területeken a vízkormányzó és vízvezető létesítmények üzemeltetésére és fenntartására meglévő vagy létrejövő szervezetek működését az állam – a gazdálkodók terheinek csökkentése érdekében – külön soron elkülönített forrásból támogatja.

18. § (1) A nagyvízi mederben kialakított vízszállító képesség megőrzéséről a tulajdonosnak, illetve az egyéb jogcímen használónak a területre meghatározott művelési módok és használati korlátozások betartásával kell gondoskodnia.

(2) A nagyvízi mederben történő extenzív gazdálkodás támogatására – az (1) bekezdés szerinti állapot fenntartása érdekében – a vidék fejlesztését célzó nemzeti terv agrár-környezetgazdálkodási pályázati rendszere útján lehetőséget biztosít.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott kötelezettség elmulasztása esetén a vízügyi hatóság felszólítja a tulajdonost, illetőleg az egyéb jogcímen használót a művelési ágnak megfelelő állapot helyreállítására.

V. Fejezet

Záró és átmeneti rendelkezések

19. § (1) Ez a törvény a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba, rendelkezéseit a folyamatban levő ügyekben a hatálybalépését követően induló eljárási szakaszokra kell alkalmazni.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában az eljárás szakaszai:

- a) az előzetes vizsgálati dokumentáció benyújtása,
- b) a nyomvonal kijelölése,
- c) a környezeti hatástanulmány és az örökségvédelmi hatástanulmány benyújtása,
- d) a kisajátítási kérelem benyújtása,
- e) a termőföld más célú hasznosítása iránti kérelem benyújtása,
- f) az építési engedély iránti kérelem benyújtása,
- g) a vízjogi létesítési engedély iránti kérelem benyújtása,
- h) a létesítmények üzembe helyezése.

(3) A minősítés előtt kiadott jogerős és végrehajtható építési engedélyek a minősítés hatálybalépésével hatályukat veszítik, amennyiben a jogszerűen szerzett jogával az engedélyes nem élt (nem kezdte meg az építést).

(4) Az e törvényben meghatározott létesítmények esetében az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 22. §-ának második és harmadik mondatában foglaltakat – figyelemmel a 3. §-ban foglaltakra – nem kell alkalmazni.

20. § (1)

(2)

(3)–(6)

21–23. §

24. § (1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben állapítsa meg a 10. § (1) bekezdésében meghatározott elővásárlásra vonatkozó részletes rendelkezéseket.

(2) Felhatalmazást kap a vízgazdálkodásért felelős miniszter, hogy az agrárpolitikáért felelős miniszter egyetértésével kiadott rendeletben állapítsa meg

- a) a vízkárelhárítási célú szükségtározó területével érintett földrészeket jegyzékét,
- b)

(3) Felhatalmazást kap az agrárpolitikáért felelős miniszter, hogy a területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszter egyetértésével kiadott rendeletben határozza meg a Vásárhelyi-terv integrált terület- és vidékfejlesztés programját.

(4) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy az ártéri gazdálkodás szakmai elveit, továbbá a tározó árapasztási célú igénybevétele esetén fizetendő kártalanítás feltételeit rendeletben állapítsa meg.

Melléklet a 2004. évi LXVII. törvényhez